

Kemijska termodinamika

3. dio

Seminar

31.3.2025.

1. Izračunajte promjenu Gibbsove energije pri 298 K kada se 1 mol vodika:

- a) komprimira izotermno s tlaka od 1 atm na tlak od 100 atm,
- b) pusti da ekspandira izotermno s volumena $V_1 = 0,5 \text{ dm}^3$ na $V_2 = 1 \text{ dm}^3$. Prepostavite da se vodik ponaša kao idealan plin.

$$dG = Vdp - SdT$$

$$T = \text{konst.} \rightarrow dG = Vdp$$

Za izotermnu
ekspanziju/kompresiju
idealnog plina

$$\Delta G = nRT \ln \frac{p_2}{p_1} = nRT \ln \frac{V_1}{V_2}$$

a) $\Delta G = nRT \ln(p_2/p_1) = 11\ 410\text{ J} = 11,41\text{ kJ}$

b) $\Delta G = nRT \ln(V_1/V_2) = -1,717\text{ kJ}$

2. Izračunajte promjenu Gibbsove energije 20 g tekućeg metanola, ako mu pri temperaturi od 15 °C tlak poraste s 1 na 20 bara. Gustoća metanola pri toj temperaturi iznosi 0,79 g/mL.

Idealne kondenzirane
faze pri konst. T

$$\Delta G = V \Delta p$$

$$\Delta G = \frac{m(\text{CH}_3\text{OH})}{\rho(\text{CH}_3\text{OH})} (p_2 - p_1) = \frac{20 \text{ g}}{7,9 \cdot 10^5 \text{ g m}^{-3}} \cdot 1,9 \cdot 10^6 \text{ Pa} = 48,1 \text{ J}$$

3. Izračunajte standardnu Gibbsovu energiju stvaranja vode u plinovitom i tekućem stanju pri temperaturi od 298 K. Pri tome koristite sljedeće podatke:

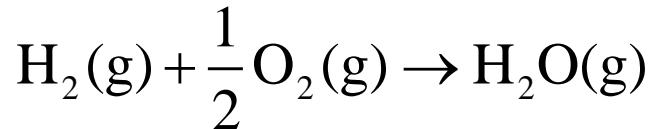
Tablica 1. Standardne entalpije stvaranja i standardne entropije nekih kemijskih vrsta pri 298 K

	$\Delta_f H^\ominus / \text{kJ mol}^{-1}$	$S_m^\ominus / \text{J K}^{-1} \text{mol}^{-1}$
H ₂ O(g)	-241,818	188,825
H ₂ O(l)	-285,830	69,910
H ₂ (g)	0	130,684
O ₂ (g)	0	208,138

$$\Delta_f G^\ominus = \Delta_f H^\ominus - T \cdot \Delta_f S^\ominus$$

$$\Delta_f S^\ominus = \sum_i v_i \cdot S_m^\ominus$$

Stvaranje vode u plinovitom stanju

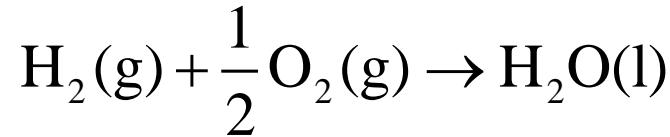

$$\Delta_f G^\circ (\text{H}_2\text{O(g)}) = \Delta_f H^\circ (\text{H}_2\text{O(g)}) - T \cdot \Delta_f S^\circ (\text{H}_2\text{O(g)})$$

$$\Delta_f S^\circ (\text{H}_2\text{O(g)}) = S_m^\circ (\text{H}_2\text{O(g)}) - S_m^\circ (\text{H}_2(\text{g})) - \frac{1}{2} S_m^\circ (\text{O}_2(\text{g})) = -45,93 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$$

$$\Delta_f G^\circ (\text{H}_2\text{O(g)}) = -228,1 \text{ kJ mol}^{-1}$$

Stvaranje vode u tekućem stanju

$$\Delta_f G^\circ (\text{H}_2\text{O(l)}) = \Delta_f H^\circ (\text{H}_2\text{O(l)}) - T \cdot \Delta_f S^\circ (\text{H}_2\text{O(l)})$$

$$\Delta_f G^\circ (\text{H}_2\text{O(l)}) = -236,7 \text{ kJ mol}^{-1}$$

4. Standardna entalpija za reakciju

iznosi $-92,2 \text{ kJ mol}^{-1}$, a standardna reakcijska Gibbsova energija $-32,9 \text{ kJ mol}^{-1}$ pri 298 K . Izračunajte standardnu reakcijsku Gibbsovnu energiju pri 500 i 1000 K , uz prepostavku da je standardna reakcijska entalpija konstantna u zadanim temperaturnim intervalima.

$$\Delta_r G^\circ(T_1) = \Delta_r H^\circ - T_1 \cdot \Delta_r S^\circ \quad \xrightarrow{\hspace{10em}} \quad \Delta_r S^\circ = \frac{\Delta H^\circ - \Delta G^\circ(T_1)}{T_1}$$
$$\Delta_r G^\circ(T_2) = \Delta_r H^\circ - T_2 \cdot \Delta_r S^\circ$$

$$\Delta_r G^\circ(T_2) = \Delta_r H^\circ - \frac{T_2 (\Delta_r H^\circ - \Delta_r G^\circ(T_1))}{T_1}$$

$$\Delta_r G^\circ(500 \text{ K}) = 7,3 \text{ kJ mol}^{-1}$$

$$\Delta_r G^\circ(1000 \text{ K}) = 106,8 \text{ kJ mol}^{-1}$$

5. Za reakciju $\text{Zn(g)} + \text{H}_2\text{O(g)} \rightarrow \text{ZnO(s)} + \text{H}_2\text{(g)}$ standardna reakcijska entalpija iznosi 224 kJ mol^{-1} , a standardna reakcijska Gibsova energija iznosi 33 kJ mol^{-1} pri 1280 K . Prepostavite da je $\Delta_r H^\circ$ neovisna o temperaturi te odredite temperaturu na kojoj pri standardnim uvjetima reakcija postaje spontana.

$\Delta_r G^\circ < 0$ za spontan proces

→ temp. pri kojoj reakcija prelazi iz nespontane u spontanu (T_x) je temp. pri kojoj je $\Delta_r G^\circ = 0$

$$\Delta_r H^\circ = T_x \cdot \Delta_r S^\circ \rightarrow T_x = \frac{\Delta_r H^\circ}{\Delta_r S^\circ} = \frac{\Delta_r H^\circ}{(\Delta_r H^\circ - \Delta_r G^\circ(1280 \text{ K}))} = 1501 \text{ K}$$

6. Standardna reakcijska Gibbsova energija hidrolize ATPa:

iznosi – 31 kJ mol⁻¹ pri 37 °C. U tipičnim bakterijskim stanicama koncentracije ATP, ADP i fosfata iznose redom: 8 mmol dm⁻³, 1 mmol dm⁻³ i 8 mmol dm⁻³. Koliko iznosi reakcijska Gibbsova energija pri navedenim uvjetima?

$$\Delta_r G = \Delta_r G^\ominus + RT \ln \prod_i a_i^{v_i}$$

$$\Delta_r G = \Delta_r G^\circ + RT \ln \frac{a(\text{ADP}) \cdot a(\text{P}_i)}{a(\text{ATP})}$$

Pri niskim koncentracijama – približno idealne otopine

$$\Delta_r G = \Delta_r G^\circ + RT \ln \frac{\underline{c(\text{ADP})} \cdot \underline{c(\text{P}_i)}}{\underline{\frac{c^\circ}{c(\text{ATP})}}}; c^\circ = 1 \text{ mol dm}^{-3}$$

$$\Delta_r G = -48,8 \text{ kJ mol}^{-1}$$